

k engedve,
a gőzfürdő
kezdvé
minden
d. u. 3/5-ig
urak ré-
kon d. u.
va leszen.
okt. hó.
J. M.,
ajdonos.

X
Z
KNÁL
ITETT
VIZ.
rdön.
aphotó
minden
153.137

GU
B
U
S
OK

ár
y-utca 13.
ÁNY.
gátelep
53-51-08

Szerkesztőségi iroda:
Nagybeeskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám.
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előzetesek
és a lap szétküldésére vonatkozó
felszólások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRAJNER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — 21 kor.
Félévre — — — — 12
Negyedévre — — — — 6
Egy hónapra — — — — 3
— Egyes szám ára 8 fill.
Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadják el.
Azonkívül az összes hirdetés
irodáiban.
Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 233. szám.

Hétfő, okt. 12.

A vasárnapi munkaszünet.

— okt. 12

A vasárnapi munkaszünetről szóló új törvényjavaslat tudvalevőleg országszerte nagy mozgalmat keltett s különösen az alkalmazottak érélyesen állást foglaltak ellene. A mult héten azután szaktanácskozás volt a javaslat dolgában, majd szombaton a munkaadók és alkalmazottakból összeállított közös bizottság tárgyalta, hogy az ellentéteket kiegyenlítsék.

Az értekezlet alapján sikerült is oly megoldást találni, amely úgy a munkaadók, mint a munkások kívánságait a kellő figyelemben részesíti.

A bizottság tanácskozásainak az eredménye szerint a pénzügyi tisztviselőknek és általában az oly irodai alkalmazottaknak, akik nincsenek folytonos üzemű ipari vállalatokban alkalmazva, 36 órás munkaszünet biztosítandó, kivéve az évi leltár és záró számadások elkészítésére rendelt egy vasárnapot, amikor egész nap legyen munka végezhető. A folytonos üzemű ipari vállalatok irodai alkalmazottainál, akiknek irodai munkájuk az üzemnél nélkülözhetetlen, ügyeletes szolgálat rendszeresítendő.

A nagy kereskedelmi vállalatoknál, — melyek detail kereskedést nem folytatnak — az alkalmazottaknak az ország egész területén 34 órás szünet nyújtandó. E szünet kezdete és vége hetenkint a követelményekhez képest eltérően állapítható meg.

A detail kereskedés tekintetében különbség teendő egyfelől a székesfőváros területe, továbbá a vidék között — az utóbbira nézve még a szerint is, vajjon valamely vidéki városnak vagy

községnek 5000-nél több, vagy kevesebb lakosa van-e — másfelől az árucikkek szerint is. És pedig Budapest székesfőváros területén a napi fogyasztás tárgyát képező élelmicikkek árusításával foglalkozó üzletek alkalmazottainak kivételével minden kereskedelmi alkalmazottnak szombaton este 9 órától hétfő reggel 7 óráig terjedő 34 órás munkaszünet biztosítandó.

Az élelmicikkek árusításával foglalkozó üzletek alkalmazottai Budapest székesfőváros területén szombaton este 9 órától hétfő reggel 6 óráig élveznek munkaszünetet, vasárnap reggeli 6 órától délelőtt 10 óráig terjedő 4 órai megszakítás kivételével, mely munkáért azonban minden egyes alkalmazottnak felváltva minden második vasárnapon, illetve szombaton este 9 órától hétfő reggel 6 óráig terjedő megszakítás nélküli 33 órás szünet nyújtandó. Egyes élelmicikkek árusítását (tej, péksütemény, gyümölcs) hétfő reggel 5 órától kezdve kell megengedni.

Vidéken az 5000-nél több lakost számláló városokban és községekben a napi fogyasztás tárgyát képező élelmicikkek árusítása ugyanazon korlátozások és az alkalmazottaknak nyújtandó ugyanannyi pihenő idő mellett végezhető, mint a székesfővárosban. Minden más detail kereskedés a jelzett időbeli korlátok között, azaz reggel 6 órától déli 10 óráig s a személyzetnek felváltva minden második vasárnapon adandó teljes 33 órás pihenő biztosítása mellett munkaszüneti napokon az évnek csupán hat hónapjában lehet nyitva. E hat hónap a helyi szükségnek megfelelően osztható meg és akár egyfolytában, akár megszakítva jelölhető ki. Az 5000-nél kevesebb lakost számláló községekben és városokban az üzletek,

tekintet nélkül az eladásra kerülő árukra, a munkaszüneti napokon reggel 6 órától délelőtt 11 óráig lehetnek nyitva, de ezeknél az üzleteknél munkaszüneti napokon a személyzet igénybe nem vehető, hanem csak az üzlettulajdonos és családja tagjai szolgálhatják ki a közönséget. A vidéki községekben és városokban az élelmiszer kereskedők kivételével az érdekelt kereskedők többségének kívánatára akár csak egyes szakmákra, akár az összes üzletekre nézve kormányjövahagyást igénylő szabályrendelet alapján továbbmenő korlátozások is elrendelhetők.

A munkaszüneti napokon is mulhattatlanul fentartandó gyári üzemeknél a munkaadó alkalmazottaknak, vagy minden második vasárnapon egy teljes munkaszüneti napot, vagy minden hét hétben egy teljes hétköznapi szünetnapot, illetve két hétköznapi félnapot köteles pihenőül engedni. Egyes üzemeknél, a melyeknél vasárnap csak csekélyebb s egészben igen rövid időt igénylő munka végzendő, az előbb említett 24 órai pihenő csak akkor lesz nyújtandó, ha a munkaszüneti napon teljesített munka 3 óránál többet vett igénybe.

HIREK.

Magyarok nagyasszonya. A magyar katolikus egyház tegnap ünnepelte a magyarok nagyasszonyának ünnepét. Ebből az alkalomból tegnap délelőtt a nagybeeskerei róm. kath. plébánia-templomban ünnepi istentisztelet volt, a melyet Magyar Pál pápai kamaras, plébános végzett fényes segédlettel nagyszámú hívő közönség jelenlétében.

Athelyezések. A vallás- és közoktatási miniszter Bisikoviczné Bódy Klára fényű állami óvónőt a bakabányai, Münster Emma

A „TORONTÁL“ tárcája.

A legnagyobb kin.

A pokolba olyan szörnyű bűnös lélek vetődött be, hogy a sátán roppant zavarba jött, nem tudta, minő új kinszenvedést eszeljen ki a bűntetésére.

Mert olvasztott ólmos üstöket, izzó vasvillákat, tüvel kitűzdelt ágyakat, viperákkal telt kádakat vagy más egyéb apró kinszásokat alkalmazni a jelen esetben, minőket a közönséges gazok és egyszerű apagyilkosoknál szoktak, eszébe sem jutathott az alvilág királyának.

Ugyan micsoda különös bünt követhetett el a földön az ember, kiben ez a lélek lakozott? Egyike volt talán azoknak a vérszomjas királyoknak, akiknek a győzelemből csak a mézszárlás szinterének a szaga tetszik, valamely gonosztevő, ki kész feláldozni az apja becsületét, a legjobb barátja életét, csak fizessék meg, vagy valamely leánycsábító, akinél kedveseinek a csókjai csak úgy edések, ka könyveik vegyülnek bele? avagy különösen iszonyu körülmények közt hazudott, lopott, csalt, gyilkolt? vagy ami még gyalázatosabb bűn, hosszú ideig élt anélkül, hogy szerette volna a verset, a zenét, anélkül, hogy gyönyörködött volna a rózsák illatában?

A történelem semmi határozottat nem jegyzett fel erről. Be kell értnünk azzal a feltevessel, minden más magyarázat nélkül, hogy minden képzeletet meghaladó nagy bűnös volt.

Es a sátán emiatt, mint mondtam, krisztus talán zavarban volt. Alapos okai voltak hinni, hogy az Ur régóta közönyösséggel, lanyhasággal gyanusítja őt, sőt egy pár szeráfin a pokoli kinszások felügyeletével megbizva, azt állítja jelenléseiben, hogy a mennyei igazságszolgáltatás végrehajtójául valamely kipróbált szigorúságu angyalt kell oda állítani és nem ördögöt, kit mindig közönyösséggel lehet gyanusítani, az általa sugalmazott bűnök büntetésében; a bűntárs csak nagyon is könyörületes hóhér lehet.

Sürgösen szükséges volt tehát, hogy a sátán legkifogástalanabb buzgalmának bizonyosságát adja ez alkalommal. Igen, de hogyan? Hasztalan törte a fejét, nem talált semmi valóban irtóztatós bizarr, hivatalos, érdekes, szóval mulattató kinszást, aminőre szüksége lett volna, hogy újra megnyerje az Ur bizalmát.

Hogy képzelő tehetségét felfrísítse, az jutott eszébe, hogy még egyszer átolvassa a Dante Poklát. De hát mi haszna? Ez a versfaragó semmit sem értett a dologhoz.

Beláncolva állani a jégen, ólomburóknak járnai, verben uszkálni, fa kergébe lenni bezárva, fokról-fokra megmászni gaztetteinek egész létráját — minő bohókás kinszások! Miért nem fektetni mindjárt az elkarhozottakat seelymes vattára, mely rózsával van behintve, míg körötük térdre borult rabszolgák hajtogatják illatos legyezőiket?

Amint a sátán hangos jajveszélések és fogcsikorgatások közt panaszkodott, hogy nem bir kitalálni semmi rendkívüli kinszást:

— Felség! nyöszörögte egy hang.

Egy lángoló kádból jött. Egy poéta hangja volt, ki nemrég került az alvilágba s ebben a kényelmetlen forróságban vezekelt tulságos hevéeért, melylyel a hajzatok élő aranyát s a rózsás keblek havát dicsőítette.

— Ki szólít? kérdezte a sátán.

— Valaki, aki kihuz a bajból, ha egy pillanatnyi szünetet méltóztatol neki engedni kinjai közepette.

— Csak egy pillanatot? Legyen.

A poéta a kádból kiugorva kéjesen nyújtózott el egy szonettet.

— Beszélj tehát! kiáltott rá a sátán.

— Ime, mester. Egy Páris nevű városban...

— Ismerem, mondta a sátán.

— Virágos oleánderek alatt az erkélyen egy kékszemű szőke leányka himezget vagy ábrándozik és könyvet tart a kezében, melyet nem

olvas. Menj hozzá, felség, ő megmondja neked a legborzasztóbb kint.

Miután a pillanatnak vége volt, a poéta visszaugrott a kádba; de jó darab ideig nem érezte a lángok marását, mert a költeményekre gondolt, melyeket eldalolt.

A sátán azonban távolról sem volt megelégedve a kapott tanácssal. Hogyan is hihette volna, hogy egy földlakónak több találmányosága legyen kinszások dolgában, mint neki, az örök gyeheña fejedelmének!

Mindazáltal, miután volt még ideje és mert nem került neki semmibe megőcköztetni a kalandot, feltette magában, hogy feljön a földre.

Fekete szárnyait kibontva átröpült a sötét tereken, felszállt a napos azurba, gyorsan tájékozta magát, Páris felé irányozta röptét s csakhamar megpillantotta a zöldelő erkélyt, hol a lányka üldögtél könyvvel a térdén, virágos oleánderek közt.

Nagy harag fogta el és feltette magában, hogy még egy pár ezer rőzsekévért dobát a poéta üstje alá! Mert ez nyilván a bolondját járatta vele.

Amint ugyanis már távolról megpillantotta az ábrándozó gyermeket a galyak közt, bizonyos volt róla, hogy semmi rossz gondolat nem lakozhat benne; amint pedig egész közelről szemlélte, még jobban meggyőződött róla.

Könnyű és olyan halovány arany haj alatt, mely reszketett, mint a gőzzé vált nimbus, végtelen szelidség ült a szűz tavaknál is tisztább szemében; hasonlíthatatlanul fehér homlokának a havát lehetetlen volt megmagyarázni, legfeljebb csak szüzi ábrándjainak a révén; és alig kinyílt száján, kecsesen gömbölyded karjain, apró kis kezéin, alig domborodni kezdő keblén, egész kis leányos magatartásán, melyet még semmi sem zavart meg: az a bájos fesztelenség ömlött el, mely mindenben csodálkozik, még azt sem tudja, hogy van-e rosszóság a világon és forró könyveket hullajt egy eltaposott fuskató bogárkáért.

pancsovai ovónót pedig a bányavölgyi állami ododához helyezte át.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A m. kir. földmívelési miniszter a glogoni vadász-egylet és a lovrini baromfi és házinyul tenyésztők egyesületének alapszabályait jóváhagyta.

— **Katonai szemle.** Kornhaber Adolf honvéd ezredes ma Szegedről Nagybecskerekre érkezett s itt szemlét tartott a honvédszázalój felett.

— **Sátoros ünnepek.** Izraelita polgártársaink most ünneplik a 8 napig tartó sátoros ünnepeiket. Az ünnep annak emléke, amikor a zsidók Mózes vezetése alatt a pusztába vándoroltak s egyedüli lakhelyük a sátor volt. Innen kapta az ünnep is elnevezését. Az első és utolsó két napja főünnep, míg a többi napok csak mellékünnep számba mennek.

— **Esküvő.** Haseh József nagybecskereki törvénytudós ma tartotta esküvőjét Arendt Ferenc Mariska nevű leányával.

— **Diákok katonai kiképzése.** Mint ismeretes, a kultuszminiszter a honvédelmi miniszterrel együttesen megállapodott abban, hogy a középiskolák felsőbb osztályainak növendékei katonai kiképzésben részesíthetnek. Több iskolában már kipróbálták a dolgot s mivel kedvező eredményt tapasztaltak, most az összes középiskolákban megkezdik a diákok katonai kiképzését. A nagybecskereki főgimnáziumban szintén elrendelte a miniszter a kiképzést s e héten már meg is kezdődik a diákok katonai kiképzése. A kiképzés vezetésére a nagybecskereki főgimnáziumhoz Nagy Sándor honvédfőhadnagyot, az 5-ik honvédgyalogezred jeles fiatal tisztjét rendelték ki, aki most kezdi meg az oktatást a VII. és VIII. osztály növendékeinek.

Ugyancsak megkezdik legközelebb a katonai kiképzést a helybeli állami felső kereskedelmi iskolában is.

— **Megbizás.** Dr. Tószögi Aladár halálával a törökbecsei járás orvosi teendőket ideiglenesen dr. Gerő Leo tb. járásorvost bízták meg.

— **Gróf Károlyi Sándor szobra.** Magyarország gazdaközönsege, mint ismeretes, szobrot emel gróf Károlyi Sándornak, az országos gazdasági egyesület elnökének. A szobor leleplezése e hó 21-ikén délelőtt 11 órakor lesz Budapesten, a m. kir. mezőgazdasági muzeum udvarában s a leleplezési ünnepségre meghívták Torontálvármegye törvényhatóságát is.

— **Tűzoltó diákok.** A nagybecskereki önkéntes tűzoltó-egyesület vezetősége az állami felső kereskedelmi iskola ifjúsága részére egy két héten át tartó tanfolyamot rendezett, melynek záróvizsgálója vasárnap délelőtt 9 órakor folyt le a tűzoltó-laktanya udvarán. A tanfolyamot, melyen 50 tanuló vett részt, Krzempelka Jenő főhadnagy, tűzoltó parancsnok szervezte és ve-

A sátán, ki jól kiismerte magát az ártatlanságban, miután nem egyet kijátszott, látta tüstént, hogy ehhez hasonlóval még nem volt dolga. Eszébe sem jutott, hogy ezt kísértetbe ejtse; ellágyította őt ennyi tisztaság és kedveség s bármennyire boszantotta is a haszontalan kirándulás, majd megpukkadt nevetésben, amint elgondolta, hogy ehhez a gyermekhez jött valamely irtózatot kintatást megtudni.

Mindazáltal csak úgy vaktában bevallotta neki jövetele okát s erősen mentegődzött, — mert hát a sátán nagyon udvarias — nagy tisztelettel és alázattal.

A lányka tágra nyitotta elfogulatlan szép szeméit.

— Hogyan? Valami bűnhődést, mely irtózatot legyen a poklok minden kínjánál?

— Igen! felejtse örültségemet.

— Ejh! de azt hiszem, mondta kis leányos mosolylyal, hogy jobb helyre nem is fordulhatott volna.

— Mi? kérdezte a sátán. Tud valami ilyen kinszenvedést.

— Istenem, igen.

— Iszonyatosat?

— Legalább annak tartják.

— És vég nélkül?

— Minden esetre.

A sátán rá nézett lomhán a meglepetéstől. — Ime, folytatta a lányka szeméivel egy fehér lepkét kísérve, mely a napon az oleánderek fölött szálldogált. Hozza ide, akit meg akar büntetni. Ide, erre az erkélyre. Meg fogom mutatni neki a himzsesemet, melyen dolgozom, tündérmesés könyvem, melyet olvasok. Nem fogok rá nézni, nem fogok rá mosolyogni és ha az ajkaimat megkívánja...

— Meg fogja kívánni...

— Igen; ha megkívánja...

— Akkor?

— Megtagadom tőle, mondta olyan kedvesen, hogy az erkély összes virágai kitérték kelyhüket gyönyörükben.

Catulle Mendés.

zette, fáradhatlan buzgó munkásságot fejtve ki a növendékek elméleti és gyakorlati oktatásában. A záróvizsgálat lefolyása minden részében igen jó eredményű volt. Az iskola képviselőjében Knyaskó Lajos igazgató volt jelen a vizsgán, aki teljes elismerését fejezte ki a kiváló eredményért s hálás köszönetet mondott Krzempelka Jenő parancsnoknak a tanfolyam vezetése körül kifejtett buzgó munkásságáért és önzetlen fáradozásáért. A záróvizsga befejezése után pedig Krzempelka parancsnok intézett buzdító szavakat az ifjúsághoz, kifejezve azt a hitét, hogy az ifjúság a nyert alapon tovább képezi magát s az életben is odaadó hiva és munkása lesz e nemes hivatásnak. Az ifjúság lelkes ovációval ünnepelte a tanfolyam nagyérdemű vezetőjét.

— **A nagybecskereki szerb kongresszusi mandátum.** A Karlóczán egybegyűlt szerb egyházi kongresszus a többek között a nagybecskereki kongresszusi választás ügyével is foglalkozott, amely választást, mint ismeretes, annak idején megtámadták. A kongresszus megállapította, hogy a választás szabályellenesen folyt le, miért is dr. Gyorgyevics Milos mandátumát egyhangulag megsemmisítették. Erről a kongresszus átiratilag értesíti a temesvári görög keleti szentszéket, mely azután hivatva lesz az új választás napját kiírni.

— **A galamblovó-egylet közgyűlése.** A torontálmegyei galamblovó-egylet igazgatósága az ideai közgyűlést e hó 16-ára hívta össze. A közgyűlést délután 6 órakor tartják meg a kaszinó kistermében.

— **Az országos vásár.** A nagybecskereki október havi országos vásárnak tegnap volt az utolsó napja és konstátálható, hogy az utolsó napon tartott kirakó-vásár élénkség dolgában semmi kivánni valót sem hagyott hátra. Már a kora délelőtti órákban nagy volt a forgalom, a délután folyamán pedig az egész Vásártér szinte nyüzsgött az embersokaságtól. Különösen élénk volt a bazárok tájéka, ahol állandóan nagy embertömeg szorongott, de azért a többi helyeken is meg lehetett elégedve a forgalommal. A kirakó-vásár tehát jól sikerült s a kereskedőknek nem lehetett okuk a panaszra s ha az előző napi állatvásárok csak félig olyan jól sikerültek volna, akkor az ideai októberi vásár minden tekintetben sikerült lett volna.

— **Hatósági mézárászék Verscezen.** Mint Verscezről jelentik, ott tegnapelőtt reggel nyílt meg a város házában a városi mézárászék. A marhabusz kilója 92 fillér és 1 korona. A lakosság úgy megrohanta a mézárászéket, hogy 9 órára már az egész huskészet elfogyott. A mézárások, kik eddig hallani sem akartak a husarak leszállításáról, a városi mézárászék megnyitása következtében az eddigi husarakat husz százalékkal leszállították. A város húst oly árban mér, hogy az összes kiadásokon felül 15% tiszta haszna van.

— **Népgyűlés az általános választói jogért.** A torontálvármegyei szociáldemokrata párt vezetősége, október hó 25-ikén d. e. 10 órára népgyűlést hívott össze a Ferenc József-térre az általános választói jog érdekében. A gyűlés napirendje: A politikai pártok és a választói reform.

Fényképészeti készülékek műkedvelőknek. Mindazoknak, akik a fényképészet, e legvonzóbb és mindenki által könnyen megtanulható sport iránt érdeklődnek, ajánljuk az A. Moll cégnek (Bécs, Tuchlauben 9.) cs. és kir. udvari szállító 1854. óta fennálló fényképészeti eszközök különlegessége áruházát, amelynek képes árjegyzékét kívánatára szívesen küldi bérmentve a cég. (a)

— **Öngyilkos elmebeteg** Nagy izgalmat és csödületet keltett tegnap délután 1 óra tájban egy szerencsétlen elmebeteg ember öngyilkossága, aki a Daun-féle téglagyár közelében ruhástól együtt a Bégába vetette magát, hogy megszabaduljon a reá nézve oly kínos élettől. Az öngyilkosságnak számos szemtanuja volt, többek között a Daun-féle gyár munkásai is látták, amikor a szerencsétlen ember a vízbe vetette magát. A munkások ki is fogták, de már későn, mert néhány perc múlva ott a parton meghalt. Az esetről nyomban értesítették a rendőrséget, amely megállapította, hogy az öngyilkos Spitzer József 26 éves elmebeteg fiatalember. A rendőrök a holttestet hazaszállították a fiatal ember szüleihez.

Ami jól ízlik, az a szervezetnek rendszeren hasznosabb, mint a visszatetsző dolgok, különösen gyógyszerek. A „SCOTT-féle Emulsió” feltétlenül jó ízű, könnyen emészthető összeállítás a csukamáj-olajnak, melyet gyermekek is előszeretettel vesznek. Kapható a gyógyszerárakban. (a)

Színház.

* **Tatárjárás** A szerző darabjának egyik alakjával a hadgyakorlatokat nevezeteli tatárjárásnak, mivelhogy nagy pusztítást visz végbe vetésben, takarmányban — és asszonyépben egyaránt. Egyébként pedig egy főhadnagy és egy szép asszony szerelmi története képezi a gerincét a darabnak, amely kedvesen és élvezetesen van összehozva s igen jó arra, hogy a közönségnek egy kellemes estét szerezzen. A darabot operettnek ugyan nevezték el a szerzők, de igazában énekes vigjáték, amelybe egy fiatal zeneszerző, Kálmán Imre néhány szép zeneszámot szőtt. A darabot szombaton este mutatták be nálunk a színtársulat pompás előadásban, a melyet a szép kiállítás is emelt. A szereplők is egytől-egyig a legjavát nyújtották s a színházat zsufozásig megtöltő közönség egész este kitünően mulatott s nem fukarkodott a tetszésnyilvánításban. Pataki Vilma sok bájjal játszotta a szerelmes asszonyt, akihez jól illett Radványi Dezső (Lörentey főhadnagy) katonás alakja. Szép énekszámok is voltak, amelyeket a közönség nagy tetszéssel fogadott. Peterdi Etelka Mogyoróssy önkéntest játszotta kedvesen és temperamentumosan s a csókos Julcsa dalát megisméltették vele. Kitünő humorral játszotta Remete Géza a tartalékos hadnagyot s Kabos Gyula altábornagya igazi kabinetalakítás volt. Igen jó volt azonban Virányi, Csolnakosi, Haraszti Vilma, Barna Andor, valamint a többiek is. Általában színes eleven előadás volt a bemutató s mindenképpen csak elismeréssel lehet róla szólni. A darabot vasárnap este megisméltették ugyancsak telt ház előtt és hasonló tetszéssel mellett. (S—s.)

* **A csókkirály.** Vasárnap délután Szojanovics darabja „A csókkirály” került színpadra zsufozott ház előtt. A közönség nagy tetszéssel kísérte az előadást s lelkesen tapsolt Pataki Vilmának, Kaposi Józsnak, Peterdi Etelkának és Virányinak.

* **Heti műsor.** A színház igazgatósága most állította össze a folyó heti műsort, amely a következő:

Kedden: Kati bácsi, énekes bohózat.

Szerdán: Vig özvegy.

Csütörtökön: A vándorlegény.

Pénteken: Trilby.

Szombaton: Fuzsitus kisasszony. (Ujdonság.)

Vasárnap délután: A vig özvegy; este:

A bus özvegy. (Ujdonság.)

Hétfőn: A gyermek, színmű. (Ujdonság.)

TÁVIRATOK

A Rudolf szobor leleplezése.

Budapest, okt. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nehai Rudolf trónörökösnek az Uránia tudományos egyesület gyűjtés útján tudvaleg szobrot emelt. A szobrot, amelyet a Városligetben állítottak fel, ma délből leleplezték le országos ünnep keretében s a király jelenlétében.

A szoborleleplezés déli 1 órakor volt, amikor óriási számú közönség gyűlt össze az ünnepség színhelyére. Megjelentek a leleplezésen az uralkodón kívül a kormány tagjai, az udvari, polgári és katonai méltóságok, azonkívül számos törvényhatóság küldöttségileg képviseltette magát. A törvényhatóságok küldöttei között ott volt Torontálvármegye is, melynek részéről Botka Béla főispán, dr. Vincze-hidy Ernő megyei főjegyző, Gerliczy Ferenc báró, Szentiványi Zoltán és Papp Géza vett részt az ünnepen.

A király pontban 1 órakor érkezett meg a szoborhoz, amely előtt a szoborbizottság élén Molnár Viktor államtitkár, az Uránia elnöke fogadta és köszöntötte néhány szóval. Miután az uralkodót a szoborbizottság a részére fenntartott díszsátorba kísérte, az Operaház énekkara elénekelt a Himnuszt. Ezután Molnár Viktor a király engedélyét kérte a leleplezéshez, amit az uralkodó meg is adott, mire a lepel lehullt a szoborról.

A leleplezés után ismét az Operaház énekkara énekelte a Szózatot, majd Molnár Viktor rövid beszéd kíséretében átadta a szobrot a fővárosnak, amelynek

részéről Bárczy István polgármester vette át az emlékművet.

Ezután a király megszemlélte a szobrot, mely fölött elismerésének adott kifejezést a szobor alkotójának, Ligeti Miklós szobrászművésznek. A szobor megtekintése után a király eltávozott, ami alatt az Operaház énekkara Erkel Király-himnuszát énekelte.

A szép ünnepi aktust a szobor megkoszorúzása fejezte be.

A leleplezés alkalmából a király Molnár Viktornak, az Uránia elnökének külön elismerését fejezte ki, Ligeti Miklós szobrászművésznek és dr. Klupathy Jenőnek, az Uránia főtítkárának a harmadosztályú vaskorona-rendet, dr. Szücs Istvánnak, az Uránia jegyzőjének pedig a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

Általános kihallgatás a királynál.

Budapest, okt. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A király ma délelőtt a budai várban általános kihallgatást adott, amelyre sokan jelentkeztek.

A delegációk.

Budapest, okt. 12. (A „Torontál” ered. táv.) A magyar delegáció külügyi albizottsága ma délután ülést tart, amelyen megkezdte a külügyi exposé s a külügyminiszter költségvetésének a tárgyalását. Politikai körökből eredő hírek szerint a magyar delegáció állást fog foglalni az osztrák delegáció ama határozata ellen, a melyben Bosznia és Herzegovina annektálását helyesli. A magyar delegáció hangoztatni fogja, hogy a delegációnak nincs joga érdemileg foglalkozni az annexióval, mert az a törvényhozás hatáskörébe tartozik.

Hírek Andrássy lemondásáról.

Budapest, okt. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egyes lapok Andrássy Gyula gróf belügyminiszter lemondásáról adnak hírt, de ezeket a híreket ma határozottan megcáfolják. Illetékes forrásból hangoztatják, hogy Andrássy lemondásáról szó sincs. A miniszter nagy buzgalommal dolgozik miniszteriumában és folytatja az előkészületeket a választói reform dolgában, amely a forrás szerint nem ad alkalmat arra, hogy Andrássy lemondjon. Igaz ugyan, hogy Andrássy a reformhoz írásban még nem kapta meg a király előzetes szankcióját, de mikor kihallgatáson volt nála, előadta az uralkodónak a reform tervezetét s a király szóval hozzájárult. Nem áll meg az a híresztelés sem, hogy az annexió miatt akarna megválni Andrássy tárcájától. A miniszter ugyan nem nagyon lelkesedik az annexióért, de nem foglal ellene állást s az események kényszerítő sulyának megadja magát.

A balkáni események.

Budapest, okt. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádból sürgönyzik: A szkupstina tagjai elértekezletet tartottak, amelyen 93 szóval 64 ellenében állást foglaltak a hadüzenet ellen. Általában konstátálható, hogy a közvélemény erősen meghiggadt és a háborus láz helyébe a józan megfontolás lépett.

Budapest, okt. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, ma reggel a trónörökös háza előtt egy csoport ember tüntetést rendezett s élénk ovációban részesítette a trónörökös. A trónörökös beszédet is mondott, melyben megköszönte az ovációt s hangoztatta, hogy szükség esetén kész meghalni a hazáért.

Másik belgrádi jelentés megcáfolja azt a hírt, mintha a szerb hadsereget mozgósítani akarnák s a tartalékosokat mind behívták volna. A kormány egyetlen tartalékost sem hívott be s a hadsereg mindössze 40.000 főből áll, mint a rendes körülmények között.

Egy konstantinápolyi jelentés arról ad hírt, hogy ott az izgalom még mindig nagy és a sovinszta irányzat állandóan uralkodik. A bojkottot a magyar-osztrák kereskedők és áruk ellen erősen folytatják.

Elhunyt író.

Budapest, okt. 12. (A „Torontál”, eredeti távirata.) Zboray Aladár, a jónevű író, a Fiumei Estilap főszerkesztője ma Logodi-utcai lakásán váratlanul meghalt. Zboray 8 nappal ezelőtt megbetegedett s betegsége annyira súlyosodott, hogy ma jobblétre szenderült. Halála a magyar író és újságíró körökben mély részvétet kelt.

Határidő-üzenet.

Budapest, okt. 12. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre 1908.)	23 36 — —
Buza (április 1909.)	24 14 — —
Roza (októberre 1908.)	19.60 — —
Zab (októberre 1908.)	16.64 — —
Zab (áprilisra)	17.08 — —
Tengeri (októberre)	14.86 — —
Tengeri (áprilisra)	14.20 — —

Közgazdaság.

Országos házinyul- és baromfiállítást Lovrinban.

Mint már említettük, Lovrinban, október 24., 25. és 26-ikán országos házinyul-, baromfi- és galambkiállítás lesz. A kiállítást a házinyul-tenyésztők országos egyesülete és a lovrini házinyul- és baromfi-tenyésztők egyesülete rendezi a torontálvármegyei gazdasági egyesület támogatásával.

A kiállítás terveze a következő:

Bejelentési határidő 1908. évi október hó 12. A kiállított állatok és tárgyak beküldési határideje október hó 20. A bíráló október hó 23-án, reggel 9 órakor kezdődik. Tér-díjak a bejelentési ivallel egyidejűleg beküldendők. Külön-külön fuvarlevél nyulaknak, baromfiaknak, galamboknak, gépeknek és egyéb tárgyaknak. A szállítmányok címkével, kívül és belül ellátandók. Baromfiak és galambok lábgyűrűkkel látandók el.

Belépő-díjak: A megnyitás napján 1908. évi október hó 24-én 1 korona, október hó 25-én és 26-án 50 fillér. Az egyesületi tagok és a kiállítók belépő-díjat nem fizetnek. Minden belépti jegyhez 1 drb. ingyen sorsjegy jár.

A kiállítás díszelnökei gróf Nádkó Sándor v. b. t. stb. fiumei kormányzó és báró Lipthay Frigyesné, Lázár Bors Margit grófnő. A kiállítás elnöksége. Elnökök: Botka Béla, Torontálvármegye főispánja; Leleszi Kovách Gáspár, nagybirtokos, a „Házinyul-tenyésztők Országos Egyesületének” elnöke; gróf Csekonics Sándorné, szül. Vaj Margit báróné; báró Lipthay Frigyes, főrendiházi tag, nagybirtokos; lovassi Lovassy Ferenc, nagybirtokos; báró Piret de Bihain Gyula, csász. és kir. kamarás, nagybirtokos; Pirkner János, min. tanácsos; gróf Vay Dezsőné; báró Sztójánovics György, nagybirtokos; Wittmann János, nagybirtokos. Alelnökök: Jankó Ágoston, Torontálvármegye alispánja; dr. Ludwig Rezső, köz- és váltó-ügyvéd, nagybirtokos; koronghi Koronghy Gyula, nagybirtokos.

A rendező-bizottság úgyis mint a rendező egyesületek rendes tagjai: Balogh Viktor, Barabás Sándor, Beér Péter, Bergmann János, Bezsó Elemér, Borbély Gyula, Burgmayer Ferenc, Buzás Gyula, Csáky István, ifj. Csopey László, Edelkraut Nándor, Feiffer József, Fett Lipót, Gallina Frigyes, Gilsdorf György, dr. Grün János, Hampel Kornél, Helfmann Izsó, Hoffmann Ferenc, Irsay György, Izely Ferenc, Janiczky Lajos, Jaeger Sebestyén, Jeszenszky István, Jovanovits Zs. György, Kapeller Dezső, dr. Katona Lajos, Katona Ferenc, Katona Gyula, Kling Vilmos, Kneip József, Komócsy Pál, Kolb Rezső, Körber Ferenc, Kubinyi László, Lengyel Sándor, Lung Alajos, Major Rezső, Mikuska Félix, Molnár Béla, Muschinek János, Murányi József, Muth Ferenc, Neszedva Antal, Oravetz Andor, dr. Parassin József, Parthay Géza, Pelikán Simon, B. Pucher Ödön, Reicher Rezső, Reitter Ede, Reitter József, Röttinger József, Rutterschmidt György, Salzer Dávid, ifj. Steinhöbel Lajos, Strausz Ferenc, Scherk Gyula, Schneider Fülöp, Schönaigner Frigyes, Szabó Aladár, Szikora Vilmos, dr. Szikcsák János, Szkurka Andor, Tarnóczy Dezső, Thassy Kálmán, Vadnay Kornél, Uzstaneck Lajos, Vogel Miklós, Walder Artur, Weinberger Vilmos, Zilachy Gyula, Zischka János.

Bírálok: Házinyulaknál. Berg Antal, Czöndör László, Eder Oszkár, Hamvogel Károly I., Kardos Bernát, Kesik Ödön és Machacsek Ferenc. Baromfiaknál. Baszel Elek, Békéssy Jenő, Fodor Aladár, Hauer Béla, Marton Andor, Nuber Ferenc, Parthay Géza, Reitter Oszkár, Sierban Viktor és Schmidt Géza. Galamboknál. Balassa György, dr. Rupanovits János és Schmidt Eged. Gépek, eszközök és irodalmi termékek: A fenti bírálók együttesen.

A temesvári baromfiállítást. Mint Temesvárról jelentik, ott szombatn nyitották meg a temesmegyei gazdasági egyesület rendezte baromfiállítást. A kiállításon számos torontáli tenyésztő is részt vesz és a következők állítottak ki: A tyukfajták csoportjában: Jeszenszky Ignác Nagyikinda, Gyertyánffy Lászlóné Gyér, (ez utóbbi kiállított a pulyka, lud és kacsafajták csoportjában is.) Sárga orpington-tyukot kiállítottak: Ifj. Bobor Gyulané Nemetelemér, Eisler Gyula Perlasz, Gyertyánffy Andorné Elemér, Várkony József, Reitter Oszkár, Löwy Zsigmond Nagybecskerek. Pekingsi kacsákat: Beierlein Antal Ernestsztháza, ifj. Bobor Gyulané Nemetelemér, Buling Adolf Billéd. Nyulakat kiállítottak: Schag László Ernestsztháza, Waldeck Mátvás, Klein József, Kneip Fülöp, Hemmerth János Csene, Schack Károly Bánlak, Jeszenszky Ignác Nagyikinda, Frech Jakob Perlasz, báró Lipthay Frigyes Lovrin, Müller Lajosné, Kemény Géza, Lélek Károly Törökbece, Reitter Ede Lovrin. Galambokat kiállítottak: Rosenfeld Mór, Bahnmüller Viktor, Horváth István és Maczovicz Rezső Nagybecskerekéről. A kiállított baromfiak és nyulak fölött holnap ítélt a zsűri.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Bérlet 12. sz. VÁROSI SZÍNHÁZ. 14. előadás.

Ma, hétfőn, 1908. évi október hó 12-én:

A BIBOROS.

Színmű 4 felvonásban. — Irta: Louis Napoleon Parker.

Személyek:

Giovanni Medici, biboros	Remete Géza
Giuliano, az öccse	Gózon Béla
Bartholomeo Chigi, római kalmár	Halasi Béla
Guido Baglioni, szenátor Perugiából	Virányi Sándor
Andrea Strozi, firenzei száműzött	Radványi Dezső
Peter Ramsam, sberbornei apát	Csolnaki Gy.
Francesco) udvari papok	Solymosi Sándor
Luigi)	Kabos Gyula
Beppo, capitoliumi harangozó	Iván Sándor
Egy pápai követ	Szabdkai Miklós
Pietro, Giovanni szolgálja	Anday Károly
Valantino, apród	Hegeős Böske
Claricia Medici, a biboros anyja	B Fehér Laura
Filiberta, Chigi leánya	Halasi Mariska
Honorio, Filiberta társalkodónéja	Harasztó Vilma
Maddalena)	Gyuresek Giza
Lisa) udvarhölgyek	Perényi Renée
Benedetta) Claricia mellett	Károlyi Anna
Iguazia)	Palfi Ma git

Holnap, kedden, 1908. évi október hó 13-án:

KATI BÁCSI.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1908. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagyikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zsombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
Csözstelekről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 ó. 20 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 45 p.
Szegedre: (motorkocsi) délután 1 óra 15 perc.
Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunarra reggel 3 óra 33 perc.
Zsombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Csözstelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zsombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zsombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 31 perc.

1272/1908. sz.

Számos község előljáróságától.

Arverési hirdetmény.

Alólirott község előljárósága ezennel közhírré teszi, hogy Számos községben gyakorlandó

vadászati jog

1908. évi október hó 15-étől 1914. évi július hó 31-ig terjedő 6 (hat) évi időtartamra f. évi október hó 15-én d. e. 10 órakor a község házában tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adatik.

Az árverési feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Számos, 1908. évi október hó 8.

923-1.1

Községelőljáróság.

A legjobb saját termésű

RÁMPÁS1 liter **30** krajcár,csak **KONKOLY SÁNDORNÁL** kapható

:: Kinizsi-utca ::

volt Sehnagi-féle házban.
(925-31)**Vendéglő-megnyitás.**

Az Árpád-u. 638/15. sz. házban levő vendéglő ujonnan átalakítva, mint

Vendéglő a Naphoz

018-x.2

megnyilt.

Mindenkor jó valódi borok és egyéb italok, valamint ételekről gondoskodva van.

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-utca 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellék-helyiségekkel, villanyvilágítással és nagyon szépen parkirozott udvarral. ::

SOLYMOSSYHÉ BRÁJER MÁRIA.

(551-x.39)

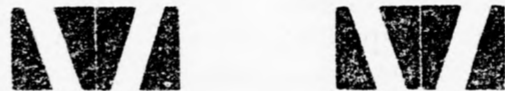
MÉRLEGKÉPES KÖNYVELŐ

elvállal olcsó díjazás mellett délutáni és esti órákra könyvelést és irodai munkákat.

Bővebb felvilágosítással e lap kiadóhivatala szolgál.

NYOMDÁSZ-TANULÓNAK

egy jó családból való fiú azonnal felvétetik. Bővebbet e lap kiadóhivatalában. ::

2641/1908. sz.

Alibunári járás főszolgabírája.

Pályázati hirdetmény.

Ferdinándfalva községében ezidő szerint helyettesítés útján betöltött, évi 1000 korona fizetéssel javadalmazott községi segédjegyzői állás választás útján leendő betöltése céljából ezen állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket hozzám október 24-ig nyújtsák be.

Alibunár, 1908. évi október hó 6.

924-31.

Radonics,
főszolgabíró.

Az Árpád-utcai 637/15. sz. házban több kisebb és nagyobb

lakás
azonnal kiadó.

Tudakozódni e lap kiadóhivatalában lehet.
766-x.24

RÁMPÁS

dr. Brájer Lajos
= szőlőjéből.

Kapható: =
Zápolya-utca I. sz.
(a házmesternél).

892-x.20

LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYÚ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

34-49.42

BUIZÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

KITÜNŐ HATÁSÚ VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZÚ, VASMENTESÍTETT
rendkívül üdítő asztali viz.

ÜDÍT GYÓGYIT!

ORVOSILAG AJÁNLVA!

Ívgyógyászatra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemenede idült hurutjainál, húgykő- és fűvészképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buizási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Nagybeeskerei főlerakat: **WEHNER JÓZSEF** ügynöksége. Kapható Schlessinger D. fűszerkereskedésében (a főpostával szemben), minden fűszerüzletben, vendéglőben és kávéházban. 791-153.138

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta helyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVETETNEK A „TORONTAL” KIADÓHIVATALÁBAN.

